№ 250 ԿԻՐԱԿԻ ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ 14

1904

ԿԻՐԱԿԻ ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ 14 № 250

ԵՐԵՍՈՒՆԵՐԿՈՒԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՄՇԱԿ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԳՐԻՖՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Տարեկան գինը 10 րուբլի. կէս տարվանը 6 րուբ.
Առանձին համարները 5 կոպէկով.

Փիֆլիսում գրվում են խմբագրատան մէջ.

Մեր հասցէն. Тифлисъ, Редакція „Мшакъ".
Կամ Tiflis, Rédaction „Mschak".
Տ է լ է ֆ օ ն № 253.

Ընդունվում են բոլոր տեսակի գովազդներ.

Տարեկան գինը 10 րուբլի. կէս տարվանը 6 րուբ.
Առանձին համարները 5 կոպէկով.

Բաժանորդագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(բացի կիրակի և տօն օրերից).

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով.

Յայտարարութիւնների համար վճարում են
իւրաքանչիւր տողատեղին 10 կոպէկ.
Տ է լ է ֆ օ ն № 253.

Լուսաւոր Գրաբարմօվ չ Բաբգէնեան, Սաթենիկ Գերասիմեան Ասլանեան և Աննա Յովսէփեան Տէր-Պետրոսեանց երկրանների հետ սիրասէր խորին վշտով յայտնում են ազգականներին և ծանօթներին առաջին երկուսի թանգագին և անմոռանալի հօր, իսկ վերջիններիի փեսայ

ԿԱՐԱՊԵՏ ԼԱԶԱՐԵԱՆ ԲԱԲԱՅԵԱՆԻ

ժամվան ժամին, որ տեղի ունեցաւ ներկայ տարվայ նոյեմբերի 7-ին Օրդուբատ քաղաքում, ծանր և կարճատև հիւանդութիւնից յետոյ։ Հոգեհանգիստը կը կայանայ կիրակի, նոյեմբերի 14 ին, յերկուվայ 12½ ժամին, Մաղնուս եկեղեցում։ 1—1

ՔՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Քաղաքական տեսութիւն.—ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Մամուլ. Նամակ Մարգրութեան. Նամակ Մարգրութեան. Նամակ Մարգրութեան. Ներքին լուրեր.—ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Պատերազմի շուրջը. Արտաքին լուրեր.—ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ.—ԾԱՆՑԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.—ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ. Մոռացուած մը։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

—

Ինչպէս յայտնի է մեր ընթերցողներին, Ամերիկայի Միացեալ-Նահանգների նախագահ Րուզվելտը նախաձեռնել է հրաւիրելու Հաագայի խաղաղութեան կոնֆերենցիայի մի նոր նիստ։ Միացեալ-Նահանգների կառավարութիւնը այդ առիթով դիմեց եւրոպական պետութիւններին նրանց համաձայնութիւնը իմանալու նպատակով։ Եւրոպական գլխաւոր պետութիւնները հատկութեամբ են վերաբերվում Րուզվելտի առաջարկին և միայն առարկութիւն են անում կոնֆերենցիա գումարելու ժամանակի առիթով։ Մի քանիսը գտնում են, որ աւելի յարմար է գումարել կոնֆերենցիան ռուս-եապոնական պատերազմից յետոյ, միւսները ոչ մի պայման չեն դնում։ Պէտք է նկատել, որ առաջին կոնֆերենցիան տեղի ունեցաւ այն ժամանակ, երբ Անգլիայի և Տրանսվաալի մէջ սկսվել էին սուր յարաբերութիւններ։

Առհասարակ նկատելի է, որ Միացեալ-Նահանգները աշխատում են այլ ևս չը խուսափել միջազգային գործերից և որոշ ազդեցութիւն ունենալ հաւասարակշռային քաղաքականութեան մէջ։ Եւ հարց է ծագում թէ արդեօք Ամերիկայի մեծ հասարակապետութեան միջամտութիւնը միջազգային գործերում կը լինի բարերար և նպատակաւոր թէ հակառակը։ Այդ հարցի պատասխանը պէտք է հաւատալ դրական։ Միացեալ-Նահանգները մինչև այժմ կարողացել են անկողմնակալ և արդարադատ դիրք բռնել միջազգային խնդիրներում, պաշտպանելով ընդհանուր շահերի համերաշխ լծորդութեան գաղափարը։ Մեծ հասարակապետութեան համակրանքները միշտ եղել են և անշուշտ կը մնան հաւատարիմ այն սկզբունքներին, որոնց վրա հիմնված է ինքը հասարակապետութիւնը։ Միացեալ-Նահանգները մացրել են կուբայում և Ֆիլիպեան կղզիներում լայն ինքնավարական հաստատութիւններ և ամեն տեղ պաշտպան են ազգերի տեղական և բարոյական ինքնուրոյնութեան գաղափարին։

Այդ պատճառով Ամերիկայի քաղաքական ազդեցութեան ընդարձակումը կարող է միայն նպաստել եւրոպական պետութիւնների կոնցերտի աւելի բարւոք գործունէութեան։

Եւրոպական պետութիւնների մէջ առանձին աչքի ընկնող երեւոյթներ չը կան և Ֆրանսիան զբաղված է մինիստրական կազմի մանաւոր փոփոխութեան հարցով։ Իտալիայում սաստիկ վրդովված են Ինաբրուկի մէջ տեղի ունեցած յուզմունքների առիթով։ Աւստրիան դեռ ձև չէ գտել հանգստացնել յուզված ժողովրդները։ Գերմանիան մտատանջված է իր ֆինանսական արշաւանքների անյաջողութեան պատճառով, որովհետև Հերերօ ազգը ոչ միայն չէ ընկճվել, այլ և նոր դժուարութիւններ է յարուցանում։

Թիւրքիան չէ շտապում մոցնել խոստացած բեֆօրմները և ներել բոլոր յանցաւորներին։ Հազիւ մի տեղ փոքր ինչ հանգստութիւն է երևում, նրա կողքին նորից երևան են գալիս նոր յուզմունքներ։ Մի բան, յատկանշական դէպս, չէ վրիպում քաղաքական մտածուլի ուշադրութիւնից. այդ այն է, որ Թիւրքիան շարունակում է զինվել և անվերջ պատուէրներ է տալիս զինագործարաններին և նաւաշինարաններին։

Սակայն չը պէտք է մոռանալ և այն, որ իւրաքանչիւր պետութիւն նախագուշակութեան պատրուակով մեծացնում է իր պատերազմական ոյժերը։

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՄՈՒԼ

—

Հանգուցեալ Ստեփան Զելինսկու ծագման մասին որոշ տեղեկութիւններ չը գիտէին նոյն իսկ նրա բազմաթիւ ծանօթները։ Երևի այդ բանը զբաղում էր և ինքը, հանգուցեալը, ուսաի և նա թողել է իր հաժառօտ ինքնակենսագրութիւնը, որի մի մասը տպվեց «Новое Обозр.» լրագրի մէջ։ Այդտեղ մենք գտնում ենք շատ հետաքրքրական տեղեկութիւններ։ Եւ որովհետև հարցը վերաբերվում է մի մարդու, որ մեզանում բաւական աչքի ընկնող հետքեր է թողել իբրև հասարակական և գրական գործիչ, ուստի մենք էլ հարկաւոր ենք համարում ծանօթացնել մեր ընթերցողներին այդ ինքնակենսագրութեան հետ։

Ստեփան Պաւլովիչ Զելինսկի պարսկատանցի հայ էր։ Նրա հայր Ամիրզադան և մայր Շահնազարը այն գաղթականներից էին, որոնք 1827 թ.ին, ռուս-պարսկական պատերազմից յետոյ, Թիւրքմէնչայի դաշնագրութեան համաձայն, թողին իրանց հայրենիքը և անցան Ռուսաստան։ Նրանք Սալմաստի Սավրա գիւղից էին, հայ լուսաւորչական դաւանութեան էին պատկանում և բնակութիւն հաստատեցին Հին-Նախիջևանի գաւառի Եարմջա գիւղում։

Ոչ հայրս, ոչ մայրս չը գիտէին գրել կարդալ, բայց մայրս 37 տարեկան հասակում գիւղի տիրացու Յակոբից սովորեց գրել կարդալը, և այնքան լաւ, որ գիւղի համար զանազան թղթեր էր գրում և նամակներ՝ գիւղացիների համար։ Կարծեմ նա առաջին գրագէտ կինն էր տեղական հայուհիների մէջ։ Հօրս մասին ոչինչ ինձ յայտնի չէ. գիտեմ միայն, որ նա մշտապէս բացակայ էր...

Մեր տունը մեծ էր և այն ժամանակ առաջինն էր հասարվում ամբողջ գիւղի մէջ։ Տան մօտ կար մզկիթ և խաղողի մի փոքրիկ այգի, իսկ բակում շինված էին բանջարանոց և ծաղկանոց։ Ահա այդ տան մէջ, 1843 թ.ի օգոստոսի 1-ին, ես Աստուծու լոյս աշխարհը եկայ։ Մայրիցի ես, ինչպէս ասել են ինձ, եօթն ամսական և ներկայացնում էի կենդանի մսի մի փոքրիկ կտոր։ Մայրս չը հաւատալով, որ մսի այդ կտորից մի բան գուբս կը գայ, գուցէ և ճշնշված այն վշտից, որ պատճառել էր նրա անդրանիկի (իմ մեծ եղբայր Ստեփանի) մահը, որ տեղի էր ունեցել իմ ծնունդիցս առաջ. հրամայեց որ ինձ դէն գցեն։ Մեր հարեանուհի Ալթունը գաւաւ կենդանի մսի այդ կտորը, այսինքն ինձ, փաթաններիի մէջ փաթաթած, պատշգամբի մօտ։ Նա վերցրեց այդ մինիատիւր մանուկին (ինձ) և ներս տարաւ սենեակը, յանդիմանութիւն կարդալով մօրս, որ մեղք է այսպէս վարվել «Աստուծու ստեղծածի» հետ։ Բայց մայրս այն միջոցին սաստիկ հիւանդ էր և շարունակ կրկնում էր. «այս մսի կտորից ոչինչ չի դուրս գայ»։ Այդ պատճառով բարի Ալթունը տարաւ մանուկին (ինձ) և մի ամբողջ ամիս, այսինքն որքան ժամանակ հիւանդ էր մայրս, պահում էր իր մօտ, կերակրում էր կամ կովի կաթով, կամ ուրիշ կանանց կաթով։

Իմ հայրը դրամական հաշիւներ ունէր մեր գիւղի քահանայ ոմն Տէր-Աւետիսի հետ, որ յետոյ տեղափոխվեց Շըլմամմուդ գիւղը։ Այս հաշիւների պատճառով հայրս կուտեց քահանայի հետ և գործը հասաւ ծեծի, ուստի քահանայի կողմնակիցները դըրդեցին գանգատ տալ հօրս վրա։ Գանգատի մէջ ասված էր թէ հայրս հայհոյել է սկիհը, եկեղեցին, քահանային և այլն։ Այս առիթով սկսեցին քննութիւն կատարել, որին մասնակցում էր, ի միջի այլոց, և վարդապետ (արդիօք այն ժամանակ նա եպիսկոպոս չէր) Մակարը (վերջում կաթողիկոս ամենայն հայոց)։ Քննութիւնը այնպէս ստացաւ Մակար վարդապետը, որ հօրս սպառնում էր աքսոր։ Ուստի նրա բարեկամները խորհուրդ տուին նրան ընդունել օրթոդօքսութիւն, գրկով խնդրէք տեղական ռուս քահանայի (Գէղէօն վարդապետի) առնունով, յետին թուով։ Այդ հնարքի շնորհիւ պատճառով կովկասեան բարձր իշխանութիւնը արդարացրեց հօրս, պատճառաբանելով թէ հայոց հոգևորականութիւնը այդ գործը սկսել է, ի նկատի ունենալով հօրս ցանկութիւնը մտնելու «օրթոդօքս եկեղեցու ծոցը»։ Օրթոդօքսութիւն ընդունելու թոյլատւութիւնը արդէն ստացված էր, երբ ես ծնվեցի, և որովհետև ես օրպատկաս էի, վախենում էին թէ կր մեռնեմ անկնունք, ուստի հայրս, որ թէև դեռ չէր անցել օրթոդօքսութեան, դիմեց ռուսաց քահանային և խնդրեց գալ գիւղը և մկրտել ինձ։ Բայց քահանան ինչ-որ պատճառով չեկաւ, այլ նամակ ուղարկեց գիւղի հայ քահանային, խնդրելով նրան «մկրտել երեխային, ի նկատի ունենալով նրա հիւանդոտ դրութիւնը, բայց դրօշմի արարողութիւն չը կատարել»։ Մեր քահանան, Տէր Սարգիս Դավլաթեանը, սակայն, կատարեց մկրտութեան ամբողջ արարողութիւնը գիւղի ս. Կոյս Մարիամ եկեղեցում, տալով ինձ Սամսոն անունը (գրպիսի հեզնանք)։ Մի շաբթից յետոյ եկաւ և ռուս քահանան, կնքահայր ոմն Աւետիսեանցու հետ, մկրտութիւն կատարելու համար։ Ռուս քահանան սկսեց նորից ինձ մկրտել, բայց հէնց սկզբում նրան կանգնեցրեց մեր գիւղի քահանան, յայտնելով թէ երեխան արդէն մկրտված է։ Ուստի ռուս քահանան բաւականացաւ միայն աղօթքներ կարդալով

Նորայր Բիւզանդացին օժտուած է այն երեք առաջնակարգ յատկութիւններով, որոնք պէտք է մէկ անձի մը մէջ միանան ստեղծելու համար բազմահմուտ բանաստեղծը։ Այդ յատկութիւններն են՝ յիշողութիւն, երևակայութիւն, զգայողութիւն։

Դեռ տասնուերեք տարեկան, և արդէն հայագիտութեան և հայրենագիտութեան համար իր կոչումը կը զգար Ս. Ղազարու Նոր Ընծայարանին մէջ։ Թերևս պատանին իր հոգուն ծալքերը չէր պրպտած, ու չէր գիտեր թէ ո՛րն էր լուսատու կոչումը, որ կրօնաւորական կեանքը դիւթական կընծայէր իրեն, ակնախտիղ հրապոյրներով. կրօնականքը թէ գիտականը։ Ապագան հաւատաց թէ գիտութեան սէրն էր, որ կը գերիշխէր իր մտքին վրա։ Մօտ երեսուն տարի է, որ անջատուեցաւ Մխիթարեան վանքէն, որմէն կարծեմ թէ սիրտը բոլորովին չէ քակուած։ Մինակ՝ առաջին կնոջ համար բարեխուճները չեն, որ չեն մոռցուիր, եթէ ականջ դնենք սրտի յիշատակներուն։

Կենսագրական մը չէ, որ կը գրեմ, ուստի երեսուն տարիներու կենցաղավարութեան մը պատմութիւնը պիտի չընեմ. օրուան կեանքին կանցնիմ։

Մեր հին պատմութիւնը սիրողները, որոնք կը լղձան նաև անցեալին լուսաբանութեանը, անտարակոյս խորապէս ցաւեցան, և պիտի շարունակեն ցաւել, որ մեր պատմագիրներուն կովկասեան նոր տպագրութեանը մէջ Տ. Բիւզանդացիին աշխատակցութիւնը երևան չէ գար։ Տարակոյս չունենանք, որ այդ ձեռնթափութեան համար օր մը շատ պիտի զղջանք։ Բայց յանցաւորը ո՞վ է։ Այս հարցման մէջ կրնանք գտնել, գտնէ ժամանը, մեր մատենագրութեան այլ և այլ ճիւղերուն անբարգաւաճման գլխաւոր մէկ պատճառը։ Յիշեցնենք ուրեմն երկու բառով ինչ որ անցաւ դարձաւ պատմագիրներու հրատարակութեան գործին մէջ։

Գ. Մալխասեան, որ այդ հրատարակութեան գործին կը նախագահէ, Տէր Ներսէսի դիմում ըրած է քանիցս և անպատասխանի մնացած. յետոյ՝ գտնացած սրտի մը պոռթկումը լսած է։ Չեմ գիտեր թէ երկու անձնաւորութեանց սիրտ փոխանակուած թղթակցութիւնները հրատարակուելցան կամ ոչ, բայց փափագելի էր ժամուլին մէջ տեսնել Տէր-Բիւզանդացիին առ պ. Մալխասեան նամակը, որ մեր ժամանակից գրական պատմութիւնը կը լուսաբանէ, ու առ նամակին ընթերցուէին թերևս զգածուողներ գտնուին, խորհողներ ալ։

Երբ Տէր Բիւզանդացիին աշխատակցութիւնը

հարեանուհի Ալթունը գաւաւ կենդանի մսի այդ կտորը, այսինքն ինձ, փաթաններիի մէջ փաթաթած, պատշգամբի մօտ։ Նա վերցրեց այդ մինիատիւր մանուկին (ինձ) և ներս տարաւ սենեակը, յանդիմանութիւն կարդալով մօրս, որ մեղք է այսպէս վարվել «Աստուծու ստեղծածի» հետ։ Բայց մայրս այն միջոցին սաստիկ հիւանդ էր և շարունակ կրկնում էր. «այս մսի կտորից ոչինչ չի դուրս գայ»։ Այդ պատճառով բարի Ալթունը տարաւ մանուկին (ինձ) և մի ամբողջ ամիս, այսինքն որքան ժամանակ հիւանդ էր մայրս, պահում էր իր մօտ, կերակրում էր կամ կովի կաթով, կամ ուրիշ կանանց կաթով։

Իմ հայրը դրամական հաշիւներ ունէր մեր գիւղի քահանայ ոմն Տէր-Աւետիսի հետ, որ յետոյ տեղափոխվեց Շըլմամմուդ գիւղը։ Այս հաշիւների պատճառով հայրս կուտեց քահանայի հետ և գործը հասաւ ծեծի, ուստի քահանայի կողմնակիցները դըրդեցին գանգատ տալ հօրս վրա։ Գանգատի մէջ ասված էր թէ հայրս հայհոյել է սկիհը, եկեղեցին, քահանային և այլն։ Այս առիթով սկսեցին քննութիւն կատարել, որին մասնակցում էր, ի միջի այլոց, և վարդապետ (արդիօք այն ժամանակ նա եպիսկոպոս չէր) Մակարը (վերջում կաթողիկոս ամենայն հայոց)։ Քննութիւնը այնպէս ստացաւ Մակար վարդապետը, որ հօրս սպառնում էր աքսոր։ Ուստի նրա բարեկամները խորհուրդ տուին նրան ընդունել օրթոդօքսութիւն, գրկով խնդրէք տեղական ռուս քահանայի (Գէղէօն վարդապետի) առնունով, յետին թուով։ Այդ հնարքի շնորհիւ պատճառով կովկասեան բարձր իշխանութիւնը արդարացրեց հօրս, պատճառաբանելով թէ հայոց հոգևորականութիւնը այդ գործը սկսել է, ի նկատի ունենալով հօրս ցանկութիւնը մտնելու «օրթոդօքս եկեղեցու ծոցը»։ Օրթոդօքսութիւն ընդունելու թոյլատւութիւնը արդէն ստացված էր, երբ ես ծնվեցի, և որովհետև ես օրպատկաս էի, վախենում էին թէ կր մեռնեմ անկնունք, ուստի հայրս, որ թէև դեռ չէր անցել օրթոդօքսութեան, դիմեց ռուսաց քահանային և խնդրեց գալ գիւղը և մկրտել ինձ։ Բայց քահանան ինչ-որ պատճառով չեկաւ, այլ նամակ ուղարկեց գիւղի հայ քահանային, խնդրելով նրան «մկրտել երեխային, ի նկատի ունենալով նրա հիւանդոտ դրութիւնը, բայց դրօշմի արարողութիւն չը կատարել»։ Մեր քահանան, Տէր Սարգիս Դավլաթեանը, սակայն, կատարեց մկրտութեան ամբողջ արարողութիւնը գիւղի ս. Կոյս Մարիամ եկեղեցում, տալով ինձ Սամսոն անունը (գրպիսի հեզնանք)։ Մի շաբթից յետոյ եկաւ և ռուս քահանան, կնքահայր ոմն Աւետիսեանցու հետ, մկրտութիւն կատարելու համար։ Ռուս քահանան սկսեց նորից ինձ մկրտել, բայց հէնց սկզբում նրան կանգնեցրեց մեր գիւղի քահանան, յայտնելով թէ երեխան արդէն մկրտված է։ Ուստի ռուս քահանան բաւականացաւ միայն աղօթքներ կարդալով

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՄՈՌԱՑՈՒԱԾ ՄԸ

—

Վենետիկ, 15 նոյեմբերի

Յետ վեց ամսուան բացակայութեան Վենետիկ վերադարձիս, առաջին այցելութիւնս անմիջապէս կուտամ Նորայր Բիւզանդացիին—զոր պէտք է մակդրել «Տէր» ածական—սիրտդոսով, ըստ իր դասական յորջորջանքը ուրիշներուն համար։

Հոյակապ հայագէտ—հայրենագէտը ընդարձակ տեղեկութիւններով հանրութեան ծանօթացնելու հարկին մէջ չեմ գտնուիր բարեբաղդաբար։ Իր անունը հայ ուսումնական աշխարհին քաջածանօթ, թափանցած է նաև ժողովրդին մէջ ալ։ Նպատակս է ուշադրութիւն հրաւիրել այդ ծանրակշիռ հեղինակութեան աշխատասիրութիւններուն վրա, որոնք անտիպ կը մնան. մեղի համար անօգուտ, մեզնէ հաքը եկողներուն համար չեմ գիտեր թէ ինչ ծառայութիւն պիտի կրնան մատուցանել։

Այդ աշխատութիւնները քառասուն տարուան համբերատար աքնութեանց ծնունդ են։ Տէր

կը խնդրուի, մի և նոյն ժամանակ վարձատրութեան որոշ պայմաններ չեն առաջարկուիր իրեն, այլ ենթադրական յոյսեր կը հրամցուին միայն։ Անշուշտ Գ. Մալխասեան ինքը կարող չէր գոհացուցիչ ո և է կարգադրութիւն մտածելիլ քանի որ իր տպագրութեանը ներքև չէր դրուած առատալիր արկղ մը՝ անհրաժեշտ, այսպիսի մեծ ձեռնարկի մը բարեյաջող աւարտմանը։

Այսպէս ահա, մատենագրական մեծակառոյց յիշատակարանի մը բարձրացման հատարանը պէտք է հայ պիտուններուն անձնուիրութեանը մէջ փնտռել։ Բայց ամեն «անձնուիրութիւն» կամ խանդավառութեան զգայուանքն է, կամ միամտութեան վիժանքը։ Նոքայրները միամիտներ չեն. ու խանդավառութիւնն ալ հոգեկան բորբոքում մըն է, որ ժողովրդի մը ապագային հաւատքի ներշնչումին կը հրահաբի։ Հնախօսական հայրենագիտութիւնը ուղեղի աշխատանք մըն է և ոչ թէ սրտի արտքում։ Եւ աշխատողին ուղեղին արուեստ՝ նիւթական փոխարինութիւնն է, մանաւանդ երբ գիտունը սոված է։ Այս տարբական ճգնարտութիւնը չըմբռնող ժողովուրդ մը երբէք չի կրնար մեծ մատենագրութիւն վայելել։ Ու հայ ժողովուրդը այդ մեծ մատենագրութիւնը ստեղծելու կարող է, երբ ունե-

ՈՐՈՇՈՒՄ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ

Ֆինլանդիայի 13-րդ Սեյմի գումարման մասին

Ելնելով Ֆինլանդիայի Սեյմի ընդհանուր ընտրությունների արդյունքներից՝ Ֆինլանդիայի Հանրապետության նախագահ Պ. Է. Սվինհուվուդը որոշում է.

1. Հրավիրել Ֆինլանդիայի 13-րդ Սեյմը 1933 թվականի մարտի 2-ին, ժամը 2,300 Հելսինկի քաղաքում:

2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում հրապարակման օրվանից:

Նախագահ՝ Պ. Է. Սվինհուվուդ

Ֆինլանդիայի Նախարարների Խորհրդի քարտուղար՝ Ա. Շառլին

Հելսինկի, հունվարի 13-ին

ՂԱԶԱԿԱՍՏԱՆԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ

Ղազախական ինքնավար սովետական սոցիալիստական հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի և Համամիութենական Կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակցության Ղազախստանի Կենտրոնական Կոմիտեի

Ո Ր Ո Շ Ո Ւ Մ

Ղազախական ինքնավար սովետական սոցիալիստական հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհուրդը և Համամիութենական Կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակցության Ղազախստանի Կենտրոնական Կոմիտեն որոշում են.

Ղազախական ինքնավար սովետական սոցիալիստական հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի և Համամիութենական Կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակցության Ղազախստանի Կենտրոնական Կոմիտեի 1932 թվականի հոկտեմբերի 20-ի «Ղազախական ինքնավար սովետական սոցիալիստական հանրապետության գյուղատնտեսության զարգացման մասին» որոշումը ճանաչել անվավեր:

Ղազախական ինքնավար սովետական սոցիալիստական հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի նախագահ՝ Ա. Ի. Թուրսունով

Ղազախական ինքնավար սովետական սոցիալիստական հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի գործավար՝ Ա. Շառիպով

Ալմա-Աթա, հունվարի 30-ին

Ղ. Ա. Սովետական Հանրապետության Ղազախստանի Ինքնավար Խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի և Համամիութենական Կոմունիստական (բոլշևիկների) Կուսակցության Ղազախստանի Կենտրոնական Կոմիտեի

Ո Ր Ո Շ Ո Ւ Մ

Ղազախական ինքնավար սովետական սոցիալիստական հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհուրդը և Համամիութենական Կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակցության Ղազախստանի Կենտրոնական Կոմիտեն որոշում են.

Ղազախական ինքնավար սովետական սոցիալիստական հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի և Համամիութենական Կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակցության Ղազախստանի Կենտրոնական Կոմիտեի 1931 թվականի հունիսի 23-ի «Ղազախական ինքնավար սովետական սոցիալիստական հանրապետության գյուղատնտեսության զարգացման մասին» որոշումը ճանաչել անվավեր:

Ղազախական ինքնավար սովետական սոցիալիստական հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի նախագահ՝ Ա. Ի. Թուրսունով

Ղազախական ինքնավար սովետական սոցիալիստական հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի գործավար՝ Ա. Շառիպով

Ալմա-Աթա, հունվարի 30-ին

ՂԱԶԱԿԱՍՏԱՆԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ

Ղազախական ինքնավար սովետական սոցիալիստական հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի և Համամիութենական Կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակցության Ղազախստանի Կենտրոնական Կոմիտեի

Ո Ր Ո Շ Ո Ւ Մ

Ղազախական ինքնավար սովետական սոցիալիստական հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհուրդը և Համամիութենական Կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակցության Ղազախստանի Կենտրոնական Կոմիտեն որոշում են.

Ղազախական ինքնավար սովետական սոցիալիստական հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի և Համամիութենական Կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակցության Ղազախստանի Կենտրոնական Կոմիտեի 1931 թվականի հոկտեմբերի 20-ի «Ղազախական ինքնավար սովետական սոցիալիստական հանրապետության գյուղատնտեսության զարգացման մասին» որոշումը ճանաչել անվավեր:

Ղազախական ինքնավար սովետական սոցիալիստական հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի նախագահ՝ Ա. Ի. Թուրսունով

Ղազախական ինքնավար սովետական սոցիալիստական հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի գործավար՝ Ա. Շառիպով

Ալմա-Աթա, հունվարի 30-ին

Ղ. Ա. Սովետական Հանրապետության Ղազախստանի Ինքնավար Խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի և Համամիութենական Կոմունիստական (բոլշևիկների) Կուսակցության Ղազախստանի Կենտրոնական Կոմիտեի

Ո Ր Ո Շ Ո Ւ Մ

Ղազախական ինքնավար սովետական սոցիալիստական հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհուրդը և Համամիութենական Կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակցության Ղազախստանի Կենտրոնական Կոմիտեն որոշում են.

Ղազախական ինքնավար սովետական սոցիալիստական հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի և Համամիութենական Կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակցության Ղազախստանի Կենտրոնական Կոմիտեի 1931 թվականի հունիսի 23-ի «Ղազախական ինքնավար սովետական սոցիալիստական հանրապետության գյուղատնտեսության զարգացման մասին» որոշումը ճանաչել անվավեր:

Ղազախական ինքնավար սովետական սոցիալիստական հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի նախագահ՝ Ա. Ի. Թուրսունով

Ղազախական ինքնավար սովետական սոցիալիստական հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի գործավար՝ Ա. Շառիպով

Ալմա-Աթա, հունվարի 30-ին

Ղ. Ա. Սովետական Հանրապետության Ղազախստանի Ինքնավար Խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի և Համամիութենական Կոմունիստական (բոլշևիկների)

ՆՈՐ-ՅՈՐՔԻ ՆԱՄԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Նոյեմբեր 6 (Ին.)։ Ինչպէս կ՚իմացուի Նիւ-Եորքի «Ս. Ք.» լրագրէն, ներկայ նամակագրութիւնը Նիւ-Եորքի նահանգի նահանգապետ Հիւզհէսի եւ Միացեալ Նահանգներու նախագահ Հարդինկի միջեւ տեղի ունեցած վերջին նամակագրութիւնն է։ Նամակագրութեան նիւթը եղած է Նիւ-Եորքի նահանգի մէջ գործող ապօրէն խաղատուներու հարցը։ Հարդինկ կը պնդէ, որ Նիւ-Եորքի նահանգի մէջ գործող ապօրէն խաղատուները կը վնասեն ոչ միայն Նիւ-Եորքի նահանգին, այլ նաեւ ամբողջ Միացեալ Նահանգներուն։ Հիւզհէս կը պատասխանէ, որ ինք ոչ մէկ ապօրէն խաղատան գոյութեան մասին գիտցած է եւ ոչ ալ ինք կրնայ ստանձնել ոստիկանական գործառոյթներ, որոնք կը պատկանին տեղական իշխանութիւններուն։

— Ինչպէս կը հաղորդեն Նիւ-Եորքի լրագրները, Հարդինկ պատասխանած է Հիւզհէսի, որ ինք ոչ մէկ ոստիկանական գործառոյթ ստանձնած է, այլ միայն կը պահանջէ, որ Նիւ-Եորքի նահանգի մէջ գործող ապօրէն խաղատուները փակուին։

— Նիւ-Եորքի նահանգապետ Հիւզհէս ըսած է, որ ինք կը հաւատայ, թէ Նիւ-Եորքի նահանգի մէջ գործող ապօրէն խաղատուները ոչ միայն կը վնասեն Նիւ-Եորքի նահանգին, այլ նաեւ ամբողջ Միացեալ Նահանգներուն։

— Նիւ-Եորքի նահանգապետ Հիւզհէս ըսած է, որ ինք կը հաւատայ, թէ Նիւ-Եորքի նահանգի մէջ գործող ապօրէն խաղատուները կը վնասեն ոչ միայ

Թոյլ չեն տալիս եապօնացիներին արևմուտքում զօրացնելու իրանց խրամատները։ Մասնաւորապէս այդով էր Շախէի մօտ եղած ե-րէկվայ կրակը։—Գիշերները ցուրտը հասնում է մինչև 10 աստիճանի զրոից ներքև։

ՈՒԻՆԱ, 12 նոյեմբերի։ Քաղաքի կենտրօնում հրդեհը ոչնչացրեց Բօգօրօվ վաճառականի ժանուքեակատարային մագազինը։ Վնասը 240,000 րուբլի է։

ՍՈՒԼԻՑ, 12 նոյեմբերի։ (Ռէյտէր)։ Ժամը 3 ին Իզմայլիից անցան աղօղութեամբ երկու զրահաւոր, երեք կրէյսէր և 9 փոխադրանաւ քալտիական էսկադրայից։

ՎԱՇԻՆԳՏՕՆ, 12 նոյեմբեր։ (Ռէյտէր)։ «Ասօսիատէդ պրէս» ամերիկական ընկերութիւնը իմացել է լաւատեղեակ աղբիւրից, որ եապօնական բանակը հրաման է ստացել այսօր յարձակվել Պօրտ-Արտուրի վրա և գրաւել գլխաւոր ամրութիւնները ինչ գնով և լինի։

ՊԱՐԻԶ, 12 նոյեմբեր։ Պատգամաւորների ժողովը։ Շաստէնէն հարցում առաջարկեց Հաագայի կօնֆերէնցիայի մասին։ Մինիստր Դելկասէ պատասխանեց, որ կառավարութիւնը համակրութեամբ վերաբերվեց Մէացեալ Նահանգների հրաւէրին։ Կօնֆերէնցիայից առաջ մեծ պետութիւնները կը կազմեն ծրագիր։

ՄՈՒԿԴԷՆ, 12 նոյեմբերի։ (Սեփ. թղթ.)։ Սառոյցը Խունխէի և Տայցզիխէի վրա և ջրի սակաւութիւնը արգելում են ուտեստի փոխադրութեանը Ինկօուից։ Վագօնների և շոգեշարժ մեքենաների պակասութիւնը կանգնեցնում է շինութեան նիւթերի, ինչպէս և վիրաւորների փոխադրութիւնը Լեաօեանից Դալնի։ Եապօնացիները շարունակում են վճարել ժողովրդին պատերազմական թղթադրամներով, ուստի և նրանց կուրսը ընկնում է։ Լեաօեանի և Այչէնի վաճառականները ընդհնում են միայն կէս գնով։ Շարունակվում են ամեն տեսակ ընդհարումներ ամբողջ ճակատի վրա։ Նոյեմբերի 8-ին եապօնական հետևակի մի էսկադրօն և մի քանի վաշտ անցաւ եապօնական կամուրջով Սեաօսիերի մօտ վիրաւորեցին և գերեցին, Դաղինդուշանի մօտ, հարիւրեակի հրամանատար Վանդալօվսկուն, իսկ յետոյ, նշանաւոր կորուստներ կրելով, ստիպվեցան նահանջել։ 10 ի գիշերը մեր կամաւորները խուժեցին և իրարանցումն առաջացրին եապօնացիների գրաւած գիւղերի մէջ՝ երկաթուղու գծից արևմուտք և հարուածելով Զանլին-պուում հակառակորդի շարքերը, հետացան իրանց դիրքերը։

13 նոյեմբերի

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ։ Բագուի նահանգի Զևաղի գաւառը և Երևանի նահանգի Երևանի, Շարուր-Դարալագեազի ու Զուլֆայի գաւառները յայտարարվում են անբարեյաջող խօլերայի կողմից։

ՄՈՒԿԴԷՆ, 12 նոյեմբերի։ (Սեփ. թղթակցից)։ Եապօնացիները իրանց գրաւած ճանապարհների վրա կազմեցին սեփական վարչութիւն՝ դնելով ժողովրդի վրա հարկեր—խոզ և ոչխար մորթելու համար՝ մի դօլլար, եզան համար—երկու դօլլար։ Ամենաանհրաժեշտ կենսական սպեղանիների գները որոշված են առանձին սակագնով,—մի պուդ մսի գինը նշանակված է երեք րուբլի։ Ոչ միայն չինական, այլ և եապօնացիներին բարեկամաբար վերաբերվող անգլիական առևտրականները Ինկօուում սկսում են ափսոսալ, որ ռուսները հեռացան։ Տեղական մթերքների բացակայութեան պատճառով՝ եապօնացիները, լուրերին նայելով, մեծ քանակութեամբ անասուններ և նրանց համար կերակուր են գնում Կաբանվում և Զինչժում՝ գաղտնի կերպով արտահանելով նրանց մակոյկների վրա Թայցաոյի ծովախորշով դէպի Ինկօու, ուր շինված են մեծ պահեստներ։ Զը նայելով մօտիկ ձմեռման, և տեղացող անպիտանի հալվող ձիւներին իւրաքանչիւր օր գալիս են շոգենաւեր՝ բեռնաւորված մթերքներով։

ՍՈՒԼԻՑ, 12 նոյեմբերի։ (Ռէյտէր)։ Երկու զրահակիր, երեք շրջնաւ և լին փոխադրող նաւեր բալտիական նաւատորմի կազմից հասան Իզմայլին, ուր կանցկացնեն գիշերը։ Եօթ հակառակորդական ջրանցքից եկան Սուէզ։

ՏՕԿԻՕ, 12 նոյեմբերի։ (Ռէյտէր)։ Համաձայն այն հեռագրի, որ ուղարկված է նոյեմբերի 11-ին Մանջուրիայի եապօնական բանակի գլխաւոր բանակատեղից, այդ օրը գիշերվայ մէկ ժամին ռուսական հետևակ զօրքը մի շարք յարձակումներ գործեց եապօնական առաջաւոր դիրքերի վրա Հաժունդունում։ Վերջ ի վերջոյ եապօնական կրակից ստիպված նա նահանջեց դէպի հիւսիս։ Նոյն ժամանակ ռուսական թնդանօթաձիգները ուժգնօրէն կրակոծեցին Շախէի երկաթուղիական կամուրջը, 30 անգամ խժդժային ուժգնութիւն կատարելով, որոնք սակայն վնասներ չը պատճառեցին եապօնական դիրքերին։

ԲԵՐԼԻՆ, 12 նոյեմբերի։ Ծովային մինիստրութեան նախահաշուով 1905 թւի համար որոշված է 70,070,000 մարկ նաւեր կառուցանելու համար։

ՏՕՐՆ, 12 նոյեմբերի։ Անցան, գնալով դէպի Իրկուտսկ, 20 ապրանքատար վագօններ, որոնք բեռնաւորված էին կարմիր խաչի հիւանդանոցային պատկանելիքներով։

ԵԱՐՕՍԼԱՎԼ։ Ժողովրդական լուսաւորութեան մինիստրը նոյեմբերի 12-ին, ընդունելով քաղաքագլխի առաջարկած նախագիծը, ճանապարհ բնկաւ Պետերբուրգ։

ՇԱՆԳՀԱՅ, 13 նոյեմբերի։ (Ռէյտէր)։ Քինական կառավարութիւնը ներկայումս քննում է այն հարցը, թէ արդեօք յարմար է դիմել պետութիւններին խնդրելով առաջարկել միջնորդութեան խաղաղութիւնը վերականգնելու համար։—Այսօր եկաւ «Բաստօրօպնի» նաւի էկիպաժը և տեղաւորվեց այնտեղ, ուր գտնվում են «Ասկօլդի» և «Գրօզօվօյ» էկիպաժները։

ԼՕՆԴՕՆ, 13 նոյեմ. (Ռէյտէր)։ «Դելի Մըսենիլ» հաստատում է, որ անգլիական «Ֆլէց Վիլլիամ» շոգենաւը, որը դուրս եկաւ Լիվերպուլից հոկտեմբերի 16-ին նշանակված լինելով Գօտէբուրգ, ուր նա պէտք է դար երեք շաբաթ առաջ, անկասկած ջրասոյզ է եղել։ Շոգենաւը պէտք է գտնվէր Հիւսիսային ծովում մօտ հոկտեմբերի 20-ին։ Այդ ժամանակ ուրիշ շոգենաւի էկիպաժ յայտնեց, որ ինքը տեսաւ, թէ ինչպէս իրան անծանօթ շոգենաւ օդը թռաւ Հիւսիսային ծովում—լրագիրներում հրատարակված է հետեւեալ հեռագիրը Նիւ-Եօրկից. լուր է պատում, որ Վինէցուէլի կառավարութիւնը դիտաւորութիւն ունի յանձնել Ռուսաստանին «Ռէյտօրատօր» մարտանաւակը, որը առաջ ամերիկայի դրաժատէր Գուլդին պատկանող «Ատլանտա» զբօսանաւն էր։

ՍՈՒԷՑ, 13 նոյեմբերի։ (Ռէյտէր)։ Չէնց որ հակառնանաւերը խափխփեն նեռեցին, նրանցից երկուսը դուրս եկան խուզարկութեան և մի մասից յետոյ վերադարձան։ Բոլոր նաւերն ունեն անթել հեռագրի մեքենաներ։ Անգլիական և ռուս ծովային օֆիցէրներն իրար փոխադարձ այցելութեան գնացին։ Էսկադրայի գինուորները՝ անցնելով ժամանակը պատերազմական ձևով կարգի կանգնեց ականների և թնդանօթների մօտ։ Ափային ոստիկանութեան շոգեշարժ մակոյկները կատարում են պահապանի պաշտօն նաւերի կանգնած վայրում։ Հէնց այժմ ուղարկվեցին նոր հրահանգներ փոխադրանաւերին, որոնց հրամայվում է դուրս գալ դառն-ադի լճերից և ճանապարհ ընկնել էլէքտրական լուսաւորութեան ուղեկցութեամբ։ Սուէցում սպասում են նրանց առաւօտեան ժամը 2-ի մօտերը։ Զրահաւորները և կրէյսէրները կը ճեան դառն-ադի լճերում մինչև լուսաբացը։

ՍԷՈՒԼ, 11 նոյեմբերի։ (Ռէյտէր), Ներկայումս Կօրէայում նկատվում է քաղաքական մեծ յուզմունք։ Լուրերիր նայելով, պէտք է փակեն նորերս հիմնված քաղաքական ընկերութիւնը։

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ։ Գեներալ-ադիւտանտ Կուրոպատկինի ամենահպատակ հեռագրները 1904 թւի նոյեմբերի 12-ից. «Նոյեմբերի 11 ին մանջուրական բանակի ամբողջ ջախատ վրա տեղի էր ունենում թնդանօթի և հրացանի նօսր կրակ, որ անում էին թէ մերոնք և թէ հակառակորդները հողային աշխատանքների և մարդկանց խմբերի վրա։ Նոյեմբերի 12-ին պատերազմական ընդհարումների մասին զեկուցումներ չեն եղել։ Վերոգրեալի մասին ամենահպատակօրէն զեկուցանում եմ Ձերդ Կայսերական Մեծութեան»։ 2) «Նոյեմբերի 12-ի գիշերը պատերազմական ընդհարումների մասին զեկուցումներ չեն ստացվել։ Այդ մասին ամենահպատակօրէն զեկուցանում եմ Ձերդ Կայսերական Մեծութեան»։

Խմբագիր՝ ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ ՔԱԼԱՆԹԱՐ
Հրատարակիչներ՝ ԹԱԳՈՒՀԻ ՏԻԳՐԱՆԵԱՆ
ԻՍԱՀԱԿ ՄԵԼԻՔ-ԱՂԱՄԱԼԵԱՆ

ՑԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Թիֆլիսի Ժողովարան

Նոյեմբերի 19-ին նշանակված է անդամների ընդհանուր ժողով բուէարկելու համար կանդիդատներին և վճռելու համար մի քանի հարցեր, իսկ անդամների օրինական թիւ զգալու դէպքում հետևեալ ժողովը կը կայանայ դեկտեմբերի 3 ին։ 6, 12, 19 2—3

ԹԻՖԼԻՍԻ ԱՐՔՈՒՆԱԿԱՆ ԹԱՏՐՕՆ

Ջեռնարկութիւն կայսերական թատրօնների արտիստ Լ. Դ. Խօնսկոյի

Այսօր, կիրակի, նոյեմբերի 14-ին, մասնակցութեամբ տ.տ. Դմիտրիեվա Պօկասովսկայի, Տօսկեվիչի, Օրեօլայի, Բունակովայի, Ֆաբիտօնովայի. պ.պ. Դօնսկօի, Պօլուեանօվի, Գայիդկու, Դեմեանենկօի, Բադրօվի, Զալինսկու և Մուրատովի կը ներկայացվի

«ՆԵՐՕՆ»

օպեր. 4 գործ. 6 պատկ. երաժ. Րուբինշտէյնի։

Սկիզբը երեկոյեան ժամը 8-ին։

Վաղը, երկուշաբթի, նոյեմբերի 15-ին Թիֆլիսի մանկաբարձուհիների փոխադարձ օգնութեան ընկերութեան օգտին կը ներկայացվի

I ՍԵՎԻԼԼԱՑԻ ՍԱՓՐԻՉԸ

օպերա 3 գործ. երաժ. Րօսսինի. II M-lle Ֆիֆի, օպեր. 1 գործ. երաժ. Կիւի։ Երեքշաբթի, նոյեմբերի 16-ին, ժամանակագրութեամբ Լ. Դօնսկօի, կը ներկայացվի «ՖԵՆԵԼԼԱ», օպեր. 5 գործ. երաժ. Օբէրի։

Պատրաստում են ներկայացնելու 6-րդ գալա ներկայացում. ուրբաթ, նոյեմբերի 19 ին ԱԼԵՔՕ, օպեր. 1 գործ. երաժ. Րախմանովկիի։

1—1 Գեռավարիչ՝ Ի. Ա. Կեյլեր

Թիֆլիսի Ժողովարան

1904 թւի նոյեմբերի 18 ին, չորեքշաբթի նշանակված է

ԴԻՄԱԿԱՀԱՆԴԷՍ

Սկիզբը երեկոյեան ժամը 9 ին։

Պարտաւորեցուցիչ է մինչև վերջը դիմակով մնալ։

Զգեստի ձևը. վիճաբանները սովորական զգեստով, քաղաքացիները սև սիւրտուկով, տեղացիներն ազգային կօստիւմով։

Տոմսակները շվէյցարի մօտ են գտնվում։

(14, 16, 18) 1—3

Ա.ՏԱ.ՄՆԱԲՈՑԻ Ս. Ա. Ստեփանեան

Ընդունում է առաւօտեան 9—2 և 5 7, վե. (ա. օ. լամբինսկայա փ. № 8. 3—100

Թիֆլիսի ԺՈՂՈՎԱՐԱՆ

Երեքշաբթի, նոյեմբերի 16-ին, Թիֆլիսի Ժողովարանի սիրողների խումբը, անդամների, կանդիդատների և նրանց ընտանիքների համար կը ներկայացնէ

Բարեհաճ մասնակցութեամբ տ.տ. Սաթենիկ-Զմշկեանի և Վարդուհու

ՊՔՊՕ

կօմ. 3 գործ. հեղ. Գ. Սունդուկեանցի։

Մասնակցում են. տ.տ. Սաթենիկ Զմշկեան, Վարդուհի, օր. Բէգիջանեան, պ.պ. Մաժուլեան, Տէր-Գրիգորեան, Սարեան, Ղուշչեան, Ապրիսեան, Սաֆարեան։

Տեղերի գները 1 րուբլ. մինչև 30 կօպ.

Սկիզբը ճիշդ ժամը 8½-ին երեկոյեան։

Աշակերտներին մուտքը արգելված է։

Ներկայացումից յետոյ

Պ Ա Ր Ե Ր

1—2 Բեժիսօր Գ. Վ. Միքրափեան

ՄԱՅԿՕՊՈՒՄ

Մի հայ ընտանիքում հարկաւոր է մի հայ օրիորդ 3 եռեխայի նայելու և սովորեցնելու հայերէն, ֆրանսերէն ու ռուսերէն։ Երեխաներից երկուսը գիտեն հայերէն գրել-կարդալ։ Ծանկացողները թող դիմեն—Майкопъ, Куб. об. Вартану Сагинову. 1—1

Լոյս տեսաւ Մ. ՋՄՇԿԵԱՆԻ, առաջիկայ

1905 „ԾՈՎԻ“ Թ. ՕՐԱՑՈՑՔ.

Իսկ ամսոյ վերջին՝ «ՍԵՂԱՆԻ», «ՊԱՏԻ» և «АРМЯНСК. КАЛЕНДАРЬ» օրացոյցները։

Ծանկացողները թող շտապեն յայտնել, որպէս զի ժամանակին կարողանանք հասցնել։

Հասցէ՝. Թիֆլիս՝ Մակար Ջմշկեան։

(Ե. շ.) 11—13

Գուտտէնբէրգ գրավաճառանոցում վաճառվում են

«Հասարակական նեցուկները», Իբսէնի, թարգմ. Լ. Բաբայեանի 50 կ.։
«Պակաս ժողովածու», Րաֆֆի գրուածքներից 50 կ.։
«Հայոց գիրը», պատկված մրցանակով, Ի. Յարութիւնեանի 1 ր. 50 կ.։
«Ազատուած տրամաբանութիւն», » » 1 ր.։
«Հայոց տառերի գիւտը 1500 տարի առաջ», » 20 կ.։
«Լենհարդ և Գերտրուդ», թարգմ. » » 1 ր. 50 կ.։
«Ժ. Ժ. Ռուսօ», Էմիլ, թարգմ. առաջաբանով » 50 կ.։
«Շայրենագործ», Սպիրի, թարգմ. » 50 կ.։
«Ներս. զպրանոցի առաջ. եր կ. ճանապարհորդութիւնը Ի. Յարութիւնեանի 80 կ.։
«Բարի սերմեր, Գր. քահ. Պետրօվի, թարգմ. Մամբ. վարդ. 10 կ.։
«Բարա Առաքելի պատմութիւնը», Դ... գիւղի անցեալից,
«Անմշակ և մշակուած ծառի կեանքը, (սկզբունք այգեգործութ.), Մէլիք-Շահնազարեանի, 50 կ.։
«Շուշանիկի և Գարուսեի պակվելը, հարսանեկան պատկեր Ղասապեանի, 12 կ.։
«Պատկերներ Րաֆֆիի կեանքից», Աւետանդիլեանի, 40 կ.։
«Քօռ հոլկ, Շինոց, Ժառանգներ», Ատրպետի, 90 կ.։
«Բէրսայի Առաքել, Սարրաֆ, Թուլումբաջիներ», » 75 կ.։
«Շուշան», ողբերգ, Թ. բահայերի կեանքից » 1 ր.։
«Պատկանեանի երկերի» գ. հատորը, 1 ր.։
«Սպանուած աղաւնի, Տանտիրոջս աղջիկը, Նարգոսի, 50 կ.։
«Բանաստեղծութիւններ Յով. Թումանեանի, 3 ր.։
«Պօստ կարտ» ազգային գործիչների, հարիւր հատը 3 ր.,

Դիմել. Тифлисъ: Книжный магазинъ „Гуттенбергъ“ Г. Галустяну. 1—2

ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ

Ծախվում է «Modern» ոճով շինված—բուֆէտ, գրքերի պահարաններ, էտաժէրկաներ, փոքր պահարաններ, սեղաններ, նարդիներ, սեղանատան աթոռներ և այլն, նոյնպէս և ընդունվում են ամբողջ սենեակների կահ կարասիների պատուէրներ

Իւնկէրների դպրոցի դիմաց **ԿԱՐԼ ՖՐԱՆԿԷ** հեռախօս № 301

(Ե. Կ. Ե.) 2—3

Գ. Ե. Օսիպովի ֆիրմայի և սեփական այգիներից ստացված բնական կախէթի գինիների մեծ պահեստի տէրոջ մահվան պատճառով,

Գ. Ե. ՕՍԻՊՕՎԻ

ժառանգների գինու վաճառանոցում, որ գտնվում է Սիօնի և Հէրակլի փողոցների անկիւնում, իր սեփական տանը, բոլոր տեսակի գինիների գինը զգալի կերպով նուազեցված են։ Իսկական կախէթիայի գինիների շիշը կարելի է ստանալ 15 կ. մինչև 1 րուբլի գնով։ Առևտրական տունը գոյութիւն ունի 1878 թւից։ ո. կ. Ե. 10—10

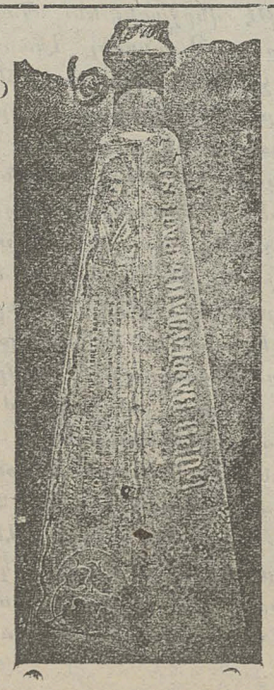

Պրօֆիսօր Ա. ՍԱՐՈՒԽԱՆԵԱՆՑԻ

ԲՕՐՕ-ՆԱՖԹԱԼԱՆ

Նորնիւթը

Կատարելապէս փչացնում է գլխի թեփը, ամրացնում է մազերի բունները. տալիս է մազերին իր բնական ու հաստատ տեսքը։ Թոյլատրված է բժշկական վարչութիւնից, իբրև ոչ մի վնասակար նիւթ չը պարունակող։

Պահեստարան Кавказское Товар. торговл. аптек. товарами Тифлисѣ, Баку, Батумѣ, վաճառվում է և Ռուսաստանի դեղատներում և դեղավաճառանոցներում։

Արժէքն 1 րուբլի 25 կօպէկ։

(Ե. 1 ան.) 21—50

Բոլորովին պատրաստ են և վաճառվում են Ն. Թոփչեանցի խմբագրած պատկերազարդ

„ԼՈՅՍ“

1905 թ. ԳՐՊԱՆԻ եւ ՊԱՏԻ օրացոյցները հետեւեալ յատկանիշներով.

ԳՐՊԱՆԻ ՕՐԱՑՈՅՑ մեծացրած ձիրքով 302 եր., 14 գունատիպ պատկերներ, չը հաշւելով 12 ամիսների պատկերները և զարդանկարները։ Շապիկը՝ Արտաշատ և Անիի տեսարաններից. յատկուածը բազմաթիւ գործնական տեղեկութիւններ՝ եկեղեցական, վիճակագրական, իրաւաբանական, վաճառականական, ճանապարհորդակ., զինւորագրակ., բժշկական, անասնաբուժական, կենսաբանակ., աստղագիտակ., բնագիտակ., երկրագործակ., կաթնատնտես., մեղուապահակ., թռչնապահակ., գիտակ., զուարճալիք, կենսագրութիւններ և այլն և այլն։ Ի միջի այլոց պրօֆէսօրներ Ինճէի և Վագների, Լուն֊կվիչի, Մեծատուրեանի, Ղազարեանի, Թոփչեանի, բժիշկներ ու բժշկապետներ Աբծրունու, Բուդուրեանի, Գէորգբէգեանի, Նաւասարդեանի, Տէր Գրիգորեանի, Թալեթարեանի ու Մակարեանի յօդուածները։ Գ ի ն ը 20 կ օ պ.

ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՅՑ մեծացրած ձիրքով, բոլորովին նոր բովանդակութեամբ, 2 գոյնով տպած. ՏԱԽՏԱԿԸ «12 ՀԱՅ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՆԵՐԻ» գունատիպ պատկերը, նաև Արարատ ու հնութ. տեսարաններ։ Յատկուածը—նշանաւոր դէպքեր, ընտիր մտքեր, հայ և օտար ազգի առածներ ու հանելուկներ. ծնների բացատրութիւններ, արձակ բանաստեղծութիւններ, աշուղական մրմունջներ, ընտիր հատուածներ, ժողովրդական երգեր, գիւղատնտես., անասնաբուժ., կաթնատնտես., երկրագործ. տեղեկութիւններ, բնագիտ. զրոյցներ, զուարճալի հատուածներ, անեկդօտներ, բառախաղեր, օգտակար խորհուրդներ նոր գիւտեր, անմեղ հարցեր. մեծ մարդկանց վերջին խօսքը. Սասուն. Խիկարի գուշակութիւնները. Հայոց պատմ. էջերից. Նժոյշներ կենդանիների կեանքից. Թարգմ. հատուածներ. Հայրենասիրութիւն և մարդասիրութիւն (պատմ. կարծիքներ). Տղամարդիկ ինչպիսի կին են ուզում (զան. կարծիքներ)։ Նաև Խրիմեան Հայրիկի «Մրմունջը» (40 առանձին հատուածներ), բժ. Արծրունու «Բժշկի պատուիրանները» (8 հատ.), բժ. Բուդուրեանի «Ծնողական մարմնամարզութիւն» (24 հատ.), Չէլեբուեցիի «Նմոյշներ զէլեբուեցիների կեանքից» (30 հատուած), Մէլիք-Բախտ. «Ինչպէս են մուրացաններ եփում և պատրաստում», տիկ. Հրանոյշի «Տանտիկնոջ դերը», Թոփչեանի «Տղամարդը և կինը»։ «Ինչ երկիր է Եապօնիան»։ «Ինչպէս են ապրում եապօնացիները» և այլն և այլն։ Բացի այդ բոլորից պատի օրացոյցի մէջ կան 22 պատկերներ և առանձին թերթիկներով յատկուածներ. նաև առանձին ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԳՐՔՈՅԿ «Հայ բանաստեղծների» կենսագրութիւնները ու իմքնակենսագրութիւնները (յատկապէս «Լոյսի» համար գրած)։ ՄՐՑԱՆԱԿԱԲՇՈՒԹԻՒՆ—60 կոր գերք նշանաւոր հեղինակների գրուածք ներից։ Գ ի ն ը 50 կ օ պ. Դուռս բով գնողներին ձեռնտու զեղչ։

Նուտով պատրաս կր լինի **ՍԵՂԱՆԻ «ԼՈՅՍ» ՕՐԱՑ.-ՀԱՆԴԷՍԸ** մօտ 80 պատկերներ բով և 550 էջ բովանդակութեամբ։ Գ ի ն ը ոսկեզօծ կազմով 1 ր. 20 կ օպ.

Դ ի մ ել։ Тифлисъ, Мадатовская, 15, Е. Топчяну. Ա դ ր ա տ ա հ մ ա ն ի ց։ Tiflis, Madatowskaia 15. E. Toptschian.
(հ. կ.) 3—16

ԲԱՑՎԱԾ Է 1905 Թ.

ՄՈՒՐՃ

ԳՐԱԿԱՆ, ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՄՍԱԳՐԻ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

(Նոր շրջան, V տարի)

Թմբագրութեան եւ աշխատակիցների նոյն կազմով։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆԸ

Ռուսաստանում տարեկան 10 ր., կէս տարին 6 ր., 1 ամսուան 1 ր.։ **Արտասահման**՝ տարեկան 12 ր. (32 ֆ.) կէս տարին 7 ր. (18 ֆ.), 1 ամսուան 1 ր. 20 կ. (3½)։

Ծանօթութիւն. Բաժանորդագրիլը կարելի է վճարել նաև մաս-մաս. սկզբում 5 ր, մայիսի 1-ին 3 ր. և յունիսի 1-ին 2 ր.—կամ՝ սկզբում 5 ր. և յունիսի 1-ին 5 րուբլի։ Գիւղական քահանաների, պիւղ. ուսուցիչների և աշակերտների համարատեսկան բաժանորդագինն է 8 րուբլի Ռուսաստանում։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ԸՆԴՈՒՆՎՈՒՄ Է

Թիֆլիսում—խմբագրատուն (Ճավճավաձեան փողոց, տ. № 16)։
Կայարութիւն այլ տեղերից պէտք է դիմել՝ Тифлисъ, въ редакцію журнала «Мурчъ».
Արտասահմանից՝ Tiflis, Rédaction de la revue «MOURTCH».

Բացի այդ՝ «Ռուզա»-ին կարելի է գրվել նաև Թիֆլիսում—«Գուտահներգ»-գրավաճառատնում։ Բաքու—բժ. Գ. Սարգսեանի մօտ (Б. Морская, д. № 26) Բայխաւանում—Մ. Տ.-Գանիէլեանի մօտ, «Ինդրանիկ» ընկ. գրատ.։ Երեւանում—«Արարատ» գրավաճառութիւն։ Կարսում—Համազասպ Տէր-Խաչատրեանի մօտ։ Եգիպտոսում—Թօկատը Կ. Փաշայեանի մօտ (Александрия)։

Ամբողջ Պարսկաստանի համար գործակալներն են պ.պ. Լէոն Բաբայեան և Ալեքսան Թունեանց Թեհրանում։

1905 թ. այն նոր բաժանորդները, որոնք կը գրվին մինչև դեկտեմբերի 1-ը՝ վճարելով տարեկան ամբողջ բաժանորդագինը միանուագ, կը ստանան իրրև պրեմիա Տէր-Մովսէսի «Հայի Բաբայի արկածները Պարսկաստանում» գիրքը։

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամէն լեզուով յայտարարութիւնների համար վճարում են—1 երես բոնող յայտարարութեան համար 15 ր., ½ եր.—8 ր., ¼ եր.—4 ր., տողատող (հօրպ.)—40 կ.։

Ձեռագիրները, նամակները և ծրարները պէտք է ուղղել խմբագրութեան, Լէոն ՍԱՐԳՍԵԱՆի անունով։ 2—5

ԱՐԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆ
„ՍՏՈՒԿԵՆՏ ԵՒ ՔՆԿ.“
ԲԱԳՈՒ

Իր սեփական պահեստներում մշտապես ունի

Երկաթ ամէն տեսակի և ձեւի (Листовое, резервуарное, сортовое, фасонное, кровельное и оцинкованное) երկկոպանի երկաթէ գերաններ, Ջրան մեքենաներ «Կամերոն» և «Բուդլէքս», ռուսական գազային խողովակներ և դրանց զոգաւորող մասեր, ֆիտինգսներ և այլն։ Դուրգեր զանազան տեսակի (станки токарные, сверлильные, строгальные и др.)։ Մամուխներ ծակող և ուրիշ տեսակներ։ Գազատ՝ գուրեր, կոտրոններ և գործիքներ շինելու համար։ Մետաղեայ փոկեր, պղիւս անիւ (согнеупорный), «Գլենրոյզ» և կաւ, բեհեզներ (заклепки котельныя, пистонныя)։ Գամեր զանազան տեսակի, պտուտակներ (болты) և գայլոններ, պղինձ թերթաւոր և կտրոնեով, պղնձէ խողովակներ, թուղէ ասֆալտած (асфалтированныя) խողովակներ ջրատիների համար և դրանց զոգաւոր մասեր. Անագ ձողաւոր, արճիճ թերթաւոր և կտրոնեով, ցինկ թերթաւոր և այլն։ Պատգամներ (арматура) էլինձայ, բրօնզեայ և ձուլածոյ Գ ր ի ֆ ն ե ր զանազան տեսակի, բեռնիչ առատկաներ, ցեմենտ. Նմանապէս տեխնիքական ամէն տեսակի մետաղներ և իրեր։

Ներկայացուցիչ է
ՐՈՒՍՏՈՆ ՊՐՈԿՏՈՐ և ԸՆԿ.
Շոգեմեքենաներ
Կերօսինեայ, Նաւթեայ } շարժիչ մեքենաներ
Շոգեատարներ (локомобилы)
Արդուկներ (катки для шоссе)
ՐԻՒՔԱՐԴ ՄԱՅԵՐ
Ներկեր զանազան տեսակի
Արճիճեայ ճերմկուց (бѣлила)
Արճիճեայ սուրբ (сурикъ)

ԳԵՐՄԱՆ-ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐԻ ՄԱՆՆԵՍՄԱՆԵԱՆ ԽՈՂՈՎԱԿՆԵՐԻ
Միակ ներկայացուցիչը

Խողովակներ առանց կարի, գալեայ, նաւթատորերի, ծխնիների և ջրաշիտակների համար և ամէնատես խողովակներ խտացուցիչների համար (компрессоръ)։ Կայմեր (мачты) անկար խողովակներից, ելեքտրական ուղիների լուսաւորութեան և այլ շինուածքների համար սիւներ հեռախօսական, հեռագրական լարերի շտեմարգների համար։

Ներկայացուցիչ է նմանապէս «Զանակէ» «Էմիլ Լիպգարտ և ընկ.» և ուրիշ ընկերութիւնների ու հաստատութիւնների։

Ընդունում է լիովին կառուցումն տախտակի, բուրդ լուանող և ուրիշ գործարանների. նմանապէս ընդունում է պատուէրներ այլ և այլ տեսակ տեխնիքական պիտոյքների վերաբերեալ։
Իւրաքանչիւր հարցերին պատասխանում է անմիջապէս։
Արժէքների ցուցակները ուղարկվում են ձրիաբար։

ԲԱՑՎԱԾ Է ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԹԵՐԹ

ՆԿԱՐԱԶԱՐԴ ԿԻՍԱՄՍԵԱՅ ՀԱՆԴԷՍԻ

(ԵՐԿՐՈՐԴ ՇՐՋԱՆ (1904—1905)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆԸ Է ԱՄՍԱՆ ՏԵՂ

Տարին—2 ր. 50 կօպ. (Արտասահման 8 ֆրանկ)։
Կէս տարին—1 ր. 75 կօպ. Երեք ամիսը—1 ր.

Առանձին համարները ծախվում են 10 կօպ.

Ապարիկ բաժանորդագրութիւն չէ ընդունվում։
Բաժանորդագրական տարին հոկտեմբերից հոկտեմբերիք է։

Առաջիկայ 1904—1905 թ. շրջանում «Առողջապահիկ Թերթը» կը հրատարակվի նոյն ձիրքով և ծրագրով և նոյն աշխատակիցների մասնակցութեամբ։

«Առողջապահիկ Թերթի» տարեկան բաժանորդները կը ստանան.

1. Քան և չորս համար «Առողջապահիկ Թերթի», 1½ տպագրական Թերթից (24 երես) բաղկացած։

2. Վից գրքոյկ թէ խմբագրի և թէ ուրիշ հեղինակների աշխատասիրած, Բժշկի Զրոյցներ ընդհանուր խորագրով, ամեն մէկը նոյնպէս 1—1½ տպագրական Թերթ (32—48 երես)։ Դիրքոյկները, որքան թոյլ կը տայ նրանց բովանդակութիւնը, զարդարված կը լինեն նկարներով։

3. Բժշկի Թերթիկներ զանազան բովանդակութեամբ։ Այս Թերթիկները տպվում են այնպէս, որ նրանց կարելի է ծալել և կազմել փոքրիկ տետրակներ։ «Առողջապահիկը» արդէն հրատարակել է երկու այդպիսի Թերթիկ—«Մի խմիր» և «Նուէր ծննդականներին»։ Ամէնիկայ շրջանում հրատարակվելիք Թերթիկների քանակութիւնը կախված կը լինի ընթացիկ պահանջներից և բաժանորդագրութեան աջողութիւնից։

4. Կովկասեան Կայսերական Բժշկական Ընկերութեան այն բոլոր ժողովրդական հրատարակութիւնները, որոնք լոյս կը տեսնեն 1904—1905 թ. շրջանում։

Բաժանորդ գրվել կարելի է Թիֆլիսում, «Առողջապահիկ Թերթի» խմբագրատան, Գաւօվսկայա փողոց, № 26 կամ «Գուտահներգ» գրավաճառանոցում (Շտաբնայա և Դվօրցովայա փողոցների անկիւնում)։

Բացում դիմել, 1) «ՊրօմԹԷս» գրավաճառանոցը (Красноводская ул. д. Амирова) և 2) տիկին Մարիա Սանդունկեանի գրավաճառանոցը (Книжн. магазинъ «Сотрудникъ»)։

Բալախանում դիմել պ. Աստուածատուր Ծատուրեանին. «Անդրանիկ» ընկերութեան գրատնեակում)։

Օտար քաղաքներից դիմում են. Тифлисъ, редакція «Арогджапаикъ Тертъ» կամ Тифлисъ, Книжный магазинъ «Гутенбергъ».

Արտասահմանից. Tiflis, Rédaction de la Revue «Arogdjapaik Tert».

2—3 Խմբագիր-հրատարակիչ Դ-ր Վ. Աբծրունի

ᲮᲔᲚᲘᲡ ᲛᲝᲬᲔᲠᲐ 1905 ᲬᲚᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ.

ყოვ ლ დღიური გაზეთი

წელიწადი **„ცნობის ფურცელი“** ფასი

ᲡᲣᲠᲐᲗᲔᲑᲘᲐᲜᲘ ᲓᲐᲛᲐᲢᲔᲑᲔᲑᲘᲗ.

ფასი გაზეთისა გაგზავნით

კავკასიაში და რუსეთში: **ერთის წლით 6 მანეთი.** | საზღვარ გარეც: **ერთის წლით 9 მანეთი.**

წლიური ფასის განაწილება: ხელის მოწერისთანავე 4 მან. და დანარჩენიც 1-ლ მარტამდე.

ყოველ თვიური ჟურნალი

წელიწადი **„ᲛᲝᲐᲛᲑᲔ“** მეთორმეტე

ფასი ჟურნალისა გაგზავნით

კავკასიაში და რუსეთში: **1 წლით—10 მ., ცალკე №—1 მა.** | საზღვარ გარეც: **1 წლით—13 მ., ცალკე—№ 13. 20 კ.**

ვინც „მოამბის“ მთელის წლით გამოიწერს, სურათებიანი დამატებანი და „ცნობის ფურცელი“

ᲣᲤᲐᲡᲝᲓ ᲒᲐᲔᲒᲖᲐᲕᲜᲔᲑᲐ

მხოლოდ ქალაქ გარედ გაგზავნ ფასტი ნარჯისათვის უნდა დაუმატონ 1 მანეთი, რომელიც ხელის მოწერისთანავე უნდა იქმნას შეტანილი.

წლიური ფასის განაწილება: პირველად—6 მან. ქალაქ გარედ მცხოვრებთათვის, და 5 მანეთი ტფილისელთათვის, 1-ლ მარტამდე—3 მან., 1-ლ აგვისტომდე—დანარჩენი.

(გარკვევით უნდა დაიწეროს სახელი გამოცემისა, რომელსაც იწერო)

რადგორც „ცნობის ფურცლის,“ ისე „მოამბის“ მხოლოდ წლიურ ხელის მოწერთ გაგზავნებათ თხზულება გამოსრულად ყოველ მწერლის სერვანტესის

„ᲓᲝᲜ-ᲙᲘᲮᲝᲢᲘ“

დორეს სურათებით.

ეს თხზულება ნათარგმნია ნიკოლოზ აგვალაშვილის მიერ და შეკარებულია გამარდას ფრანგულ თარგმანთან ალექსანდრე სარაჯიშვილის დახმარებით.

ორი ტომი შეიცავს დაახლოებით 1700 გვერდს (ნაპასამდე სურათით), პრემიად დარიგებულ

ყაზბეგის ნაწ რების ფ რმატისას.

1905 წ. ხელის მოწერთ დაურიგებელთ პირველი ტომი, ხოლო მეორე ტომი გაგზავნებათ 1906 წლის ხელის მოწერთ.

ვინც 1906 წ. არ ისურვებს ყურნალ-გაზეთზე ხელის მოწერის გაგრძელებას, მას შეუძლიან 1906 წლის დამდეგს მიიღოს ძველი ტომი, რასთვისაც დაუმატებს 2 მან. 50 კაპ. ტფილისში მცხოვრები და 3 მან. 20 კ. ტფილისს გარედ მცხოვრები. ამგვარდვე 1906 წ. ახალი ხელის მოწერი მიიღებს პირველ ტომს ამავე პირობით.

პრემიის გასაგზავნად ტფილისს გარედ ხელის მოწერლებმა უნდა დაუმატონ 70 კაპ. წლიურ ფასის გარდა.

გარდა ამისა „მოამბის“ წლიურ ხელის მოწერთ გაეგზავნებათ

„ᲛᲐᲡᲐᲚᲔᲑᲘ ᲡᲐᲔᲙᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲘᲡᲢᲝᲠᲘᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ“

ბატონიშვილის დავით გიორგის ძისა და მის ძმებისა.

ეს წიგნი ახლად ნაბეჭდ ხელთ-ნაწერიდან იქვეყნება და შეიცავს 300 გვერდს „მოამბის“ ფორმატისას.

რედაქციის კანტორის აღრესი: ვანქის ქუჩა, ქ ამხანაგობის სახლში.

ფოსტის აღრესი: Тифлисъ. Въ редакцію „Моамбе“—„Цнобисъ Пурцели“.

1—5

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱԽՈՐ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ
ԲԺՇԿԱՊԵՏ Բ. ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆԻ
(Կուկիա, Վօրոնցովի արձանի հանդէպ)

Ամեն օր, բացի կիրակի օրերից՝

ՈՒՐԱԽՕՏՆԵՐԸ

Ջիղերային—9—10 ժ. առաք, նեղքին և նեարդային

Ք. Դ. ՈՒՆՑԻՄՆԱՆՑ—10—11 ժ. մորթու, վեներական և վիջաքսուժութիւն։

Զ. Ի. ԲԱԲԱՆԱՆՑԱՆՑ—11—12 ժ. մանկաբարձութեան կանանց և երեխայոց հ.

Կ. Ի. ԴԶԵԼԻՆՎ—12—1 ժ. ականջի, քթի և կոկորդի հ.

Գ. Ա. ԹՈՐԽԱՆՆԱՆՑ—1—1½ ժ. նեղքին և երեխայոց հ.

Ա. Գ. ԱՐԱՊԵՑԱՆՑ—1—1½ ժ. նեղքին և երեխայոց հ.

Ա. Գ. Ս ՈՀԼՕՎ առամնաբոյժ. 9—11 ժ.

ԿԻՆ-ԲԺԻՇԿ ԶԵՐԲԻՆԻՆԱ—1½—2 ժ. մանկաբարձութեան և կանանց հ.։

ԵՐԱՆՈՒՆՔ

Ֆ. Ա. ԹՈՐԽԱՆՆԱՆՑ—7½—8 ժ.

Գ. Ա. ԱՐԴԱԶԻՆԻՆ. Կատարում է մկրո-քիմիական և բակտերիօլոգիական հետազոտութիւններ։

Օ. Ա. ՈՒՎՇԻՆՏՍԿԻ—առնը. ծաղկահատ և բժշկական մարմնամարզ. դիմել 11—1 ժ.։

Գնաքը 50 կ. չքաւորները ձրի։ Համախորհրդի (կօնսիլիում) և օպերացիայի համար առանձին։

Հիւանդանոցում ընդունւում են և գիշերօթիկ հիւանդներ։

Հիւանդանոցի կառավարիչ՝ Բժ. Կ. Ի.

ԱՐՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ
(Դիւտական Բժշկական եւ Փարձա-Հոգեբանական)

Նամսեայ հանդէսին բաժանորդ գրուելու ցանկացողները պէտք է դիմեն այս հասցէին.

Garabéd-Calfayan, poste-restante, Aleandrie (Egypte)

Նամսեայ հանդէսի առէն մէկ համարը պիտի բաղկացած լինի 64 էջերէ։

Առաջին թիւը պիտի լոյս տեսնէ Յունվարի 1-ին։

Հանդէսին բաժանորդագինն է, Եգիպտոսի համար՝ տարեկան 10 ֆրանկ. արտասահմանի համար 12 ֆրանկ. իսկ Ռուսաստանի համար 5 րուբլի։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆԸ ԿԱՆԽԻԿ Է

2—3

Լոյս տեսաւ և վաճառվում են
ԿԱՐԱՊԵՏ ԱՓԻՆԵԱՆԻ

ԾՈՑԻ և ՊԱՏԻ 1905 Թ.
„ԵՒՐԱԿ“
Պատկերազարդ օրացոյցներ
Ճոխ բովանդակութեամբ և գունաւոր տպագրութեամբ
(Եօթներորդ տարի)
Համառոտ բովանդակութիւնը

Ծոցէ օրացոյցը պարունակում է ամենակարևոր և գտակար տեղեկութիւնները՝ տոմարագիտական, աստղաբաշխական, վաճառականական, դիւտական, ժամանակագրական, պատմական, բժշկական, առողջապահական, կենդանաբուժական, գիւղատնտեսական, ճանապարհորդական, տնտեսական, օրէնսգիտական, բանհատեղծական, կենսագրական, երգիծաբանական, վիճակագրական, արհեստագիտական և այլ տեղեկութիւններ. նաև վիճակահանութիւն։

Ունի առանձին յատկուած «ԵԱՊՕՆԻԱ», ռուս-եւրոպական պատերազմի առթիւ։

ԳԱՏԻ ՕՐԱՑՈՑԸ բացի օրացուցական և լուսնային տեղեկութիւններից պարունակում է իր մէջ ընտիր մտքեր և ասքօրդիմներ ականաւոր հեղինակների, եկեղեցական և ազգային տօների պատմական բացատրութիւններ, հեթանոսական սովորութիւններ, բժշկական և անասնաբուժական տեղեկութիւններ յայտնի հայ և օտար բժիշկների, խորհրդածութիւններ հեղինակաւոր հայ անձանց. ազգային քնար—բանաստեղծութիւններ, երգիծաբանական հատուածներ, եւրոպական ազգային սովորութիւններ, հայկական կեանքից նշանաւոր դէպքեր, տնտեսական խորհուրդներ, հետաքրքիր նորութիւններ, պատմական ժամանակագրութիւն, կենսագրութիւններ, անեկդոտներ հայ և օտար նշանաւոր մարդկանց կեանքից, առածներ, ժողովրդական երգեր, պարերգեր, լէլէներ, արկածալի դէպքեր Զէյթունի և Սասունի կեանքից և այլն և այլն։

Տախտակը ներկայացնում է մի գեղեցիկ նկար «Հայ բանաստեղծներ» իրանց գլուխ ունենալով, Խրիմեան Հայրիկը։

«Շիրակ» օրացոյցները զարդարված են Աբգարեանի, Նազարեանի, Նալբանդեանի, Րաֆֆու, Գամառ-Քաթիպայի, Ներսէս Վարժապետեանի, Մերունցի Ց. Պարոնեանի և Պէշիկթաշլեանի պատկերներով իրանց կենսագրութեամբ։ Մանրամասն բովանդակութիւնը ցանկացողները կարող են տանալ ձրի։

ՊՐԷՄԻՈՒՄ. «Շիրակ» օրացոյցներից երկուսը միասին գնողները կը տանեն ձրի, իբրև պրէմիա, առանձին գրքով Ց. Պարոնեանի «Երգիծաբանական Հատուածներ» գիրքը, որը պարունակում է Պարոնեանի մի քանի սուր, ծիծաղաշարժ յօդուածները։ Պրէմիան առանձին կը վաճառվի 20 կոպէկով։ Պահանջեցէք «Շիրակ» օրացոյցները վաճառողներից և պրէմիան ձրի։

Ցանկացողները թող շտապեն, որ պատուէրները ժամանակին ճշդութեամբ կարողանանք կատարել։

Մեծ գումարով գնողներին լինում է մեծամեծ չափով զեղչ և մի և նոյն ժամանակ ճանապարհածախս չեն վճարում։

Գները՝ ծոցինը 20 կոպ., պատինը—50 կոպ.։

Դիմել՝ Александрополь, типографія «Ширакъ» Карапетъ Апинянцъ. *արտասահմանից—* Alexandropole, Karapet Apinian (Caucase).

2—18 *Կ. Ափինեան*

ԿՐՕՆԻ ԴԱՍԱԳՐԵՐ

Աշակերտաց համար

		Ր.	Կ.	
1.	Դասատեսր կրօնի I տարի	—	25	25% զ.
2.	» » II »	—	20	
3.	» » III »	—	30	20% զեղչ
4.	Հին-ուխտ (ընդարձակ) .	—	45	
5.	» (համառօտ) .	—	35	
6.	Նոր-ուխտ . . .	—	40	
7.	Գործք առաքելոց . .	—	40	

Ուսուցչաց համար

8.	Ուղեցոյց (մեթօդիկայ) հին-ուխտի . . .	1	75	
9.	Ուղեցոյց (մեթօդիկայ) նոր-ուխտի . . .	2	5	35% զեղչ
10.	Ուսուցման քրիստոնէական կրօնի Դ. . .	1	50	
11.	Ուսուցման քրիստոնէական կրօնի Ե. . .	—	50	

Ցանկացողները կարող են դիմել հետևեալ հասցէով.

1) Тифлисъ, священнику С. Саакянцъ, Коммерческое училище.

2) » Книжный магазинъ «Гуттенбергъ»

3) » » «Центральный».

*Դասագրքերի պահեստը գտնվում է պ. Ալէքսանդր Ամիրաղեանցի մօտ (*Карвансарай Тамамшева, мануфактурный магазинъ А. Амирагова*).*

Ցանկացողները նրանից ևս կարող են պահանջ անել։

Սահակ քահ. Սահակեանց
յ.ա. օ. յ.—օ. օր-ժէջ ս. ա. օ. 57—66

Բնական գիտութիւնների ֆակուլտէտը
աւարտած **ՄԻ ՀԱՅ ՏԻԿԻՆ**
կամենում է դասեր ունենալ՝ առարկաներից և գլխաւորապէս ֆրանսերէնից։
Դիմել ժամը 11—3-ը
Вельяминовская, 19. *(Կ.)* 8—10

Տնային Բժշկարան

Կազմեց ակադեմիկ Ի. Ր. Թարխանով, հայերէն թարգ. բժ. Գ. Ս. Բաբեանի խմբագրութեամբ և յաւելուածներով, ս. ա. Բնախօսութիւն և անդամակազմութիւն 104 պատ. գինը 1 ր., մ. ք. Վարակիչ հիւանդութիւններ, ներքին, կաշու և վիներային, դեղարան և թունաբան 1903 թ. գ. 1 ր. 60 կ.։ Դուռ-դուռ գնողներին և հատառութիւնների վիճակն կը լինի։ Դիմել Въ Тифлисъ, Центральной книжной торговлѣ. *(Կ.)* 9—25

Съ 27 го ноября 1904 г. въ С.-Петербургѣ будетъ выходить
Новый органъ
для публики, интересующейся театромъ, музыкой и искусствомъ и для артистовъ

„ТЕАТРАЛЬНАЯ РОССІЯ“

состоящій изъ двухъ самостоятельныхъ изданій:

I. „ТЕАТРАЛЬНАЯ ГАЗЕТА“

52 № Еженедѣльный иллюстрированный журналъ, посвященный преимущественно драматическому искусству.

Къ нему безплатныя ежемѣсячныя приложенія:

12 № «Стрѣлы» Юмористическо-сатирическій журналъ (каррикатуры, шаржи, фельетонъ, анекдоты, шутки и пр.)

12 № «Современный Репертуаръ» Лучшія драматич. новинки сезона.

12 № «Альбомъ Театральной Россій» (Порт., грими, снимки сц. пост., рисун. и пр.)

3 РУБ. въ ГОДЪ

Подписная цѣна на «ТЕАТРАЛЬНУЮ ГАЗЕТУ» съ приложеніями 3 руб. въ годъ съ доставкой и пересылкой во всѣ города Россіи. РАЗСРОЧКА

Допускается разсрочка: при подпискѣ 1 руб. 50 коп. и 1-го Марта 1 р. 50 к. или первые шесть мѣсяцевъ по **55** коп.

Съ перес. и доставкою.

II „МУЗЫКАЛЬНЫЙ МІРЪ“

52 № еженедѣльный иллюстрированный журналъ, посвященный преимущественно музыкѣ и балету.

Къ нему безплатныя ежемѣсячныя приложенія:

12 № „Стрѣлы“ Юмористическо-сатирическій журналъ [каррикатуры, шаржи, фельетонъ, анекдоты, шутки и пр.]

12 № „Музыкальная Библіотека“ Ноты, сочиненія лучшихъ новѣйшихъ композиторовъ

Подписная цѣна на „МУЗЫКАЛЬНЫЙ МІРЪ“ съ приложеніями 3 руб. въ годъ съ доставкой и пересылкой во всѣ города Россія. РАЗСРОЧКА

Допускается разсрочка: при подпискѣ 1 руб. 50 коп. и 1-го Марта 1 р. 50 коп. или первые шесть мѣсяцевъ по **55** коп.

3 РУБ. въ ГОДЪ съ перес. и доставкою.

Подписившіеся на оба изданія вмѣстѣ получаютъ въ теченіе года оба журнала. за 5 руб. съ доставкою и пересылкою:

Въ журналѣ будутъ принимать участіе лучшія литературныя силы и выдающіеся знатоки театра. Составъ сотрудниковъ будетъ объявленъ особо.

Срокъ подписки 1 Января 1905 года. Подписавшіеся до 25 Декабря получатъ всѣ вышедшія №№ безплатно.

Допускается разсрочка платежа: подписавшимся на одно изданіе въ 2 срока: при подпискѣ 1 руб. 50 коп. и 1-го Марта 1 руб. 50 коп. или въ 6 сроковъ: по 55 коп. первые мѣсяцевъ; подписавшимся на оба изданія, въ 3 срока: при подпискѣ 2 руб.—1 го Марта 2 руб. и 1-го Мая 1 руб. или въ 10 сроковъ: по 55 коп. первые 10 мѣсяцевъ

Служащіе въ разныхъ учрежденіяхъ могутъ подписызасьея черезъ гг. казначсевъ и кассировъ на особенно льготныхъ условіяхъ.

Подписка принимается во всѣхъ книжныхъ и музыкальныхъ магазинахъ Россіи.

Желающимъ ознакомиться съ журналами, номера высылаются и выдаются въ конторѣ [Невскій 100) безплатно

Редакторъ-Издатель *И. М. Кнорозовскій.*

Главная контора: Спб., Невскій 100.

Բացուայ բաժանորդագրութիւն
«Պարապետի վրա»
Եղբայրք ՄԷԼԻՔ-ՄԱՐՈՒԹԵԱՆՑՆԵՐԻ
խանութում ստացվում է չարունակ մեծ քանակութեամբ ձմեռվայ տաք Ֆուֆայկաներ. չուխիներ, ճասկիներ, երեխայի հագուստներ. նոյնպէս ստացվում է գլխի սարքելումէ ադլուխներ, չիլաներ, չիլի հաճիաներ և դանազան տեսակ գալանտերէյնի ապրանքներ։ Դրսի պատուէրները կատարվում են անմիջապէս։ 17—30 *(Կ. Է.)*

Дозволено цензурою. Тифлисъ, 13 го ноября 1904 г. Տպարան «ՀԵՐՄԷՍ» ընկ. Типогр. Т—ва С. Назарянца и К. п. ф. «ГЕРМЕСЪ». Мад. ул. № 15